

NORGES HØYESTERETT

Den 2. juni 2006 avsa Høyesterett dom i

HR-2006-00964-A, (sak nr. 2006/690), straffesak, anke,

Den offentlige påtalemyndighet

(statsadvokat Petter Mandt)

mot

A

(advokat Berit Reiss-Andersen)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Øie**: Saken gjelder spørsmålet om det er grunnlag for å idømme samfunnsstraff for falsk forklaring.
- (2) Oslo tingrett avsa 30. september 2005 dom med slik domsslutning:
 - ”1. A, født 0.0.1981, dømmes for overtredelse av straffeloven § 166, 1. ledd til 70 – sytti – timers samfunnsstraff, subsidiært fengsel i 60 – seksti – dager. Gjennomføringstiden settes til 120 – hundreogtjue – dager.
 2. A idømmes ikke saksomkostninger.”
- (3) Påtalemyndigheten anket over straffutmålingen. Borgarting lagmannsrett avsa 17. mars 2006 dom med slik domsslutning:
 - ”1. A, født 0.0.1981, dømmes for overtredelse av straffeloven § 166 første ledd til 68 – sekstiåtte – timers samfunnsstraff. Gjennomføringstiden settes til 120 – etthundreogtyve – dager. Den subsidiære fengselsstraffen settes til 60 – seksti – dager. Ved eventuell soning av fengselsstraffen kommer 2 – to – dager til fradrag for utholdt arrest.
 2. A idømmes ikke saksomkostninger for tingrett eller lagmannsrett.”
- (4) Dommen er avsagt under dissens. En av lagdommerne mente at straffen burde settes til fengsel i 60 dager med fradrag for to dager for utholdt arrest.

- (5) Påtalemyndigheten har anket over straffutmålingen og har gjort gjeldende at det bør idømmes ubetinget fengselsstraff.
- (6) *Jeg er kommet til at anken må tas til følge.*
- (7) A er funnet skyldig i å ha gitt falsk forklaring til offentlig myndighet i et tilfelle hvor forklaringen var bestemt til å avgi bevis, jf. straffeloven § 166 første ledd. Den 23. september 2004 oppga han feilaktig identitet til utlendingsmyndighetene i forbindelse med en asylsøknad. Han oppga også feilaktig at han hadde kommet til Norge fra Kenya rundt 2. september 2004. Om de nærmere omstendigheter heter det i lagmannsrettens dom:

”A har en vanskelig bakgrunn. Han kom 17 år gammel alene fra Somalia til Norge som asylsøker. Bakgrunnen var krig i Somalia og behov for beskyttelse. Han fikk oppholdstillatelse i Norge og har fra 2001 hatt bosettingstillatelse. I Norge har han hatt vanskelig for å få arbeid og kontakt med det norske samfunnet.

Da han 23. september 2004 på nytt søkte asyl, hadde han allerede lovlig opphold i Norge. Han hadde ikke – slik han oppga til utlendingsmyndighetene – reist fra Somalia i juli og med falsk pass via flere land kommet til Norge i september 2004. Han ga således ikke falsk forklaring for å få opphold i Norge. Han har forklart at grunnen var at han hadde problemer og at han var redd i forbindelse med at han hadde spillegjeld. Han ønsket beskyttelse i ny identitet og opphold på asylmottak.”

- (8) Høyesterett har gjentatte ganger gitt uttrykk for at straffen for overtredelse av straffeloven § 166 som utgangspunkt er ubetinget fengsel. Allmennpreventive hensyn tilsier at det skal noe særskilt til for å idømme samfunnsstraff, jf. blant annet Rt. 2005 side 190 avsnitt 10. Avgjørelsen av om det foreligger slike spesielle omstendigheter beror på en samlet vurdering.
- (9) Forsvareren har under henvisning til at A allerede hadde bosettingstillatelse, fremholdt at skadevirkningene ikke er de samme som i andre asylsaker hvor det er gitt falsk forklaring. Til dette bemerker jeg at det i seg selv er klart alvorlig å forsøke å skaffe seg to identiteter. Omstendighetene rundt den straffbare handling kan derfor etter mitt syn ikke begrunne samfunnsstraff.
- (10) A har en vanskelig bakgrunn. Han kom til Norge som mindreårig asylsøker og har hatt problemer med å bli integrert i det norske samfunnet. Da det straffbare forhold skjedde, var han imidlertid 23 år gammel og hadde bodd i Norge i 6 år. Noen rehabiliteringssituasjon er det ikke snakk om. Heller ikke de personlige forhold er derfor tilstrekkelig tungtveiende til å idømme samfunnsstraff.
- (11) Utlendingsmyndighetene oppdaget at A hadde gitt falsk forklaring da fingeravtrykkene hans ble kontrollert. Da A ble foreholdt dette, tilsto han straks. Det må legges til grunn at tilståelsen hadde liten betydning for oppklaringen og pådømmelsen av saken, og den kan derfor ikke tillegges stor vekt.
- (12) Det har gått ett år og åtte måneder siden det straffbare forhold ble begått. Tatt i betraktning at A straks tilsto, har saken etter min mening tatt noe for lang tid, men saksbehandlingstiden har ikke vært uvanlig lang.

- (13) På denne bakgrunn finner jeg at de påberopte omstendigheter verken isolert sett eller samlet har en slik tyngde at de kan slå igjennom i forhold til de klare allmennpreventive hensyn som gjør seg gjeldende i denne typen av saker. I tillegg kommer at A tidligere er straffet for dokumentfalsk, jf. straffeloven § 182 første ledd første straffalternativ, og for forsøk på bedrageri i forbindelse med utbetaling av sosialstønad, jf. § 270 første ledd nr. 1, jf. andre ledd, jf. § 49.
- (14) Min konklusjon er at A må idømmes en ubetinget fengselsstraff, og jeg finner fengsel i 45 dager passende. Til fradrag i straffen går to dager for utholdt arrest.
- (15) Jeg stemmer for denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres følgende endring:

Straffen settes til fengsel i 45 – førtifem – dager med fradrag for 2 – to – dager for utholdt arrest.

(16)	Dommer Tjomsland:	Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
(17)	Dommer Oftedal Broch:	Likeså.
(18)	Kst. dommer Kaasen:	Likeså.
(19)	Dommer Gjølstad:	Likeså.
- (20) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres følgende endring:

Straffen settes til fengsel i 45 – førtifem – dager med fradrag for 2 – to – dager for utholdt arrest.